

АДАПТИВНИЙ ПІДХІД ДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Фоменко Л.М., аспірантка

Українська інженерно-педагогічна академія (м. Харків)

Стрімкий розвиток інформаційних технологій, інформатизація та глобалізація практично усіх сфер людської діяльності, реформування національної системи освіти актуалізують проблему розвитку пізнавальної активності майбутнього вчителя інформатики, від якого залежить якість інформатичної освіти учнів, підготовка підростаючого покоління до життя в інформаційному суспільстві.

Проблема формування й розвитку пізнавальної активності особистості не є новою в педагогічній теорії та практиці. Проте, проаналізувавши наукову періодику й психолого-педагогічні дослідження останніх років, дійшли висновку, що проблема не втрачає своєї актуальності й потребує нових підходів до її розв'язання.

Нагальною потребою сьогодення є забезпечення стабільного функціонування та розвитку системи вищої освіти в умовах її реформування під впливом інноваційних процесів. Значний потенціал для цього має адаптивний підхід, застосування якого дозволяє «досягти балансу між зовнішніми вимогами та внутрішніми потребами особистості, пом'якшити дію суперечностей та конфліктів всередині системи» [3, с. 140].

Питання адаптивного підходу в освіті розробляються вітчизняними та зарубіжними науковцями, зокрема важливу роль відіграють наукові роботи з управління соціально-педагогічними системами («людина-людина»), виконані В. Бондарем, Т. Боровою, Г. Єльніковою, О. Кравець, О. Огієнко, Г. Поляковою, З. Рябовою, П. Третьяковим, Г. Шамовою, І. Шапошніковою та ін.

Під впливом адаптивного підходу в освіті змінюється стратегія й тактика взаємодії в системі «викладач-студент», відбувається поступовий перехід від монологу до діалогу, від організації до самоорганізації, від управління до самоуправління. Змінюється роль викладача в освітньому процесі з позиції інформатора до позиції організатора, завдяки чому забезпечується можливість реалізації суб'єкт-суб'єктних відношень студента й викладача [3].

Процес розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики, з позиції адаптивного підходу, передбачає взаємодію викладача та студента як рівноправних суб'єктів освітнього процесу, причому діяльність кожного з них має бути спрямована на досягнення єдиної мети – підвищення рівня розвитку пізнавальної активності.

Зауважимо, що дії викладача відносно студента можна розглядати як управлінський процес в системі «людина-людина». Ґрунтуючись на положеннях адаптивного управління соціально-педагогічними системами, визначеними Г. Єльніковою [2], можемо розглядати систему «викладач-студент» як вид діяльності, яка здійснюється в умовах постійних змін внутрішнього та зовнішнього середовища, забезпечує цілеспрямований вплив на студента щодо розвитку в нього пізнавальної активності на основі

закономірностей її розвитку та дії механізмів самоуправління. Адаптивне управління такою системою являє собою процес взаємовпливу, що викликає взаємоприспосовування поведінки викладача й студента на основі дія(полі)логу, який можна забезпечити через спільне визначення реалістичної мети з наступним поєднанням зусиль і самоспрямуванням дій на її досягнення [1, с. 50]. За таких умов кожен студент є активним суб'єктом освітнього процесу; навчається визначати мету й планувати свою діяльність для її досягнення; аналізувати, рефлексувати й оцінювати результати своєї діяльності; адаптуватися до змін, що відбуваються в освітньому середовищі. Зазначене сприяє розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики, усвідомленню необхідності в постійному саморозвитку та самовдосконаленні.

Отже, застосування адаптивного підходу до розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики дозволить побудувати систему взаємодії викладача і студента таким чином, щоб уможливити врахування початкового рівня досліджуваної якості, особливостей та здібностей кожного студента, оперативно відстежувати поточні результати розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики в освітньому процесі, і на основі отриманих результатів раціонально підбирати форми й методи взаємодії викладачів і студентів, вправи й завдання для подальшого ефективного розвитку пізнавальної активності.

Список використаних джерел

1. Сльникова Г. В. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи: кол. монографія / Г. В. Сльникова, Т. А. Борова, О. М. Касьянова, Г. А. Полякова та ін. / За заг. та наук. ред. Г. В. Сльникової. Чернівці. 2009. 572 с.
2. Сльникова Г. В. Наукові основи адаптивного управління закладами та установами загальної середньої освіти: дис. ... д-ра пед. н.: 13.00.01. Луганськ, 2005. 444 с.
3. Копилова С. В. Вплив ідей адаптивної школи на розвиток теорії адаптивних систем у професійній освіті. Психолого-педагогічні проблеми в освітньому процесі: зб. наук. ст. Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. 2012. С. 140-144.